

Kayëta ir 'Bëšëwif in

Lilaya in

Kayëta ir 'Bëšëwif ijo ala ax nang ex na ba noÿo ÿëgwëk. Er kë reyand mëne Yesu Kërisët nëmëca këbi Moyis do gë dek bëlaŵënel bër Kaxanu bën. Gayikwa mëñ šësëk gër kërëwa šadaxa ir din ir din ir këbo sebanaxënd Kaxanu beññëñax in. Ga ĥata ko dek er ebax exo di eni pexaxën bela in, Yesu Kërisët abaka baka ko gër Sëm. Do mëñ rix këño ašadaxan alëngw ar din ir din. Akayëta año ro këbi sëyalind 'Bëšëwif bërëwäk end Kërisët bën mëne aÿap ÿapëk eno tëf mëñ fo, këreni bakan na cale ikarëk indebën iñ. Er ex gër akayëta in:

End enëngwët do gë emënën ed ngwën eñ: 1.1–2.4.

End apexa and wëlaw ko Yesu Kërisët eñ: 2.5–4.13.

End ašadaxan alëngw ar gër orën eñ: 4.14–6.12.

End eter ed gë šadaxa ir Yesu eñ: 6.13–10.39.

End ekwëta ed xwëñaxënënd këbo Kaxanu eñ: 11.1–13.25.

End Asëñiŵ ar Kaxanu eñ

1 ¹ Akarëk añ, Kaxanu bakëlëbëd bakëlëbëd do gë bamatinali bandanjëm felëra këbi bëxarëk bërebi bën paß gë bëlaŵënel bën. ² Barikan gër bakey bapelatar band hi këne baño, afelëra felëra këbo paß gë Asëñiŵ. Ata Kaxanu paß gë Asëñiŵ irexëm ijo ri ko ngwën iñ do mëñ fo ex ar sana këño exo kwën beÿ dek an.

³ Gër Asëñiŵ ijo šanayak oye or enjaran end Kaxanu ol, gër ndexëm fo watik enimin ola orexëm ol, bëte mëñ fo lëkayak ngwën iñ gë eyeyan epangak edexëm el. And rin këbi bela šadaxa ir angunëtan and beññëñax añ, abaka baka ko ÿëpax ko ÿañ gër orën, gër liŵ ir Kaxanu, mëñ ar gë owun osëm an^a.

End Yesu do gë omeleka eñ

⁴ Asëñiŵ ijo nëmëca këbi or gapak ol omeleka ok mëñ yëłaxën këño Kaxanu oŵac or wëlik nëmëc gë orebën ol.

⁵ Enimin Kaxanu, elod año pel ex na meleka:

«Wëj ex Asëñiŵën, wëno wa rëŵ ki doro.»

Do bëte:

«Wëno kë hi Sëm do mëj exo gi Asëñiŵën.»

⁶Barikan Kaxanu and baŋo laŵënëgund Asëñiŵ gër ngwën ro aŋ, mëj ar hik d̄amana exo dixën beŷ dek an, are re ko:

«Dek omeleka od Kaxanu ok, poxiyindëlexëni eno cale^b!» ⁷End omeleka eŋ cëj, are re ko:

«Omeleka od Kaxanu ok bangoc exëni, Bëriyenin bërexëm exëni ang xođux or xafa-xafa fo.»

⁸Barikan end Asëñiŵ eŋ, are re ko:

«E Kaxanu, ayël yël këŷo din ir din acët and owun orey^f and ex acët and or šenene aŋ.

⁹Añan ñan këŷ end šenene eŋ do šus këŷ eñëjënax eŋ.

E Kaxanu, Kaxanu sana ki, mëj xoš ki gë ogu exi nëngandëraxënënd do mondako sana ki gayikako ađal këjo balënd endey^f eŋ nëmëc gë end bošandax eŋ^c.»

¹⁰Do bëte:

«Axwën, wëj rik edëđa ed ebar el elod gër ŷanar do orën ol, andiyen andey^f ex.

¹¹Orën ol gë ebar el ašapër kë šapër axar kë xar ang banjëm fo.

Barikan wëj din ir din këŷ bayi. ¹²Alongomira këŷ longomira ang bacuđ bakarëk fo,

do ey^f nëmba ang këni nëmband bacuđ bacëxe ak.

Barikan wëj din ar hi këŷ an këŷ bayi, ola orey^f ol or din ir din ex^d.» ¹³Kaxanu nande fel këjo na meleka:

«Ñëpal gand liŵ iram ro xali mëni bar bërangoŷëra andey^f bën eni gi ambëñaxën andey^e?

¹⁴Ax gi ex na nde omeleka ok ex bangoc band këjo riyeninënd Kaxanu baŋ? Ax gi ex na nde bën këbi laŵëndërand eni di andiyen and edëcara ed bër kë šot Apexa bën?»

End apexa akëbënaxik eŋ

2¹Mëj ex, aŷap ŷapëk ene balëkënalinde mbaŋ eyey^fan ed wël këne el këdi këbo nambeli ala. ²Enimin, angëmëne eyey^fan ed wëlaw këni omeleka el ed mokwëta ex, angëmëne Kaxanu šenene

^b1.6 Andocane 32.43

^c1.9 Calemoñëw 45.7-8

^d1.12 Calemoñëw 102.26-28

^e1.13 Calemoñëw 110.1

nëp babi bër wëndërak do hëp bax eni kwëta bën, ³ mondake kënëjo šanade biyi angëmëne alangangan langangan këne apexa and xëbënëk mondako aŋo? Axwën *Yesu ga ŷanak wa etëfëtëran ed apexa aŋo el bëtaxën këni bër baŋo baxët bën ene nangaxëne mëne däl dëŋ ex. ⁴ Ax gi ex na nde wa Kaxanu afëb baxo fëbënd osede orebën ol ga babi yëlënd panga ind bani rixënënd becarax in, gë bërëcaxik bënd ex yo, do gë banjëla band babi yëlënd Angoc Amënëk baŋ ang këŋo ŷandi ak?

⁵ Gayikwa ngwën ingašax ind këne rende ayow kë yow in, Kaxanu abi yël ex na owun ol omeleka ok. ⁶ Barikan ala rek na gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu, ine ngwa hi ko Asëñiŵ ar ala an,
mëŋ ki balaxënënd mondako endexëm eŋ?

Noŷo ngwa hi ko mëŋ këyo fëyëpëyaxënënd mondako?

⁷ Tëkër fo ŵa bay exo bana gër omeleka,

Ata wëj šud këyo owun or gë enjaran ol do gë or gapak ol.

⁸ Beŷ bën dek xwët këy dila gër osapar orexëm^f.»

Kaxanu, ga bar ko ako beŷ bën dek gër owun orexëm, yoweŷ ax bayi ex na. Dal ex gërëgako ane watënde ex na mëne gër beŷ dek wun ko. ⁹ Barikan awat kënëŋone wate *Yesu, mëŋ ar bana bax imëd fo gër omeleka an. Awat kënëŋone wate ga wun ko, gë enjaran eŋ do gë or gapak ol gayik mëŋ sorok ecës el. Gë oyekax or Kaxanu ol, šësaxën baxo Yesu në end bela dek. ¹⁰ Enimin, Kaxanu rik beŷ bën dek do mëŋ xwënëk. Do ga ŷandi këŋo ebi mëla bela bëranjëm gër enjaran endexëm, seb këŋo Yesu exo toro, exo gixën awelëk ar ebi mëlanaxënëgu apexa an.

¹¹ Gayikwa ar kë wënënenënd an do gë bër wënënen këbi bën, në arabat šanëgu këni. Mëŋ ex, Yesu aŋo cëfënan ex na ebi mac bëmaŷe, ¹² and re ko:

«Asëfëtan këmëni sëfëtan oŵac oreŷ ol bëmaŷe bëŋ,
ayas këmi yas mërëxand ir amara^g.»

¹³ Do bëte:

«Wëno axwëta këmo xwëta Kaxanu.» Bëte are re ko:

«Nëkodëbo wëno gë bela bër yël ke Kaxanu bën^h.»

¹⁴ Awa gayikako bela bëjo bër gë beman exëni, *Yesu ahi hi baxo bëte gë eman ang bën ak. Ašës šës ko eŋo koraxën ar wëña babi bela gë ecës an, mëne ngëŋ šabucara in. ¹⁵ Mondako ri ko ebi dacëtaxën dek bër bax liyand gër oxadëp bën ga bani yëdand

^f2.8 Calemoñëw 8.5-7

^g2.12 Calemoñëw 22.23

^h2.13 Esayi 8.18

ecës el. ¹⁶ Enimin ðal ex, bërändëwëra and *Abëraxam bën yow baxo ebi ðëca mondako, bari ax gi ex na omeleka. ¹⁷ Bëte aÿap ÿap bax eni bar andëwëra amat gë bobinëm, exo gixën ašadaxan alëngw ar gë axaÿënan do ar mokwëta gër andiyen and Kaxanu, ebi dinaxën bulunda in šadaxa ir angunëtan ir beñëñëtax in. ¹⁸ Gayikako mëñ ðëñ anang nang ko er ex atëÿ in do gë er ex toro in, axor ko xor ebi ðëca bër këbi fab atëÿ bën.

End Yesu do gë end Moyis en

3 ¹ Wën bëmaÿe bëmënëk bëñ, wën bër hik šëf gër oÿac or Kaxanu or wac këjun gër orën bën, awa kamanino *Yesu, mëñ ar këne reyarande poyoma mëne mëñ lawëñëgu këño exo gi parëxanda do ašadaxan alëngw. ² Ar mokwëta hi baxo gër ogës od Kaxanu ang hi baxo Moyis akarëk ak, mëñ ar lawëñëgu baño do xwëtënan baño ðek bër gër iciw indexëm an. ³ Ata Kaxanu, ga xwëta këño mbañ Yesu yëlañën këño enjaran end nëmëcac end Moyis en. Gayikwa ar baÿëk iciw an xëbënëk nëmëc gë iciw ind baÿ ko ij. ⁴ Enimin, iciw ind ex yo ala baÿëk, xarak Kaxanu ex ar baÿëk beÿ ðek an. ⁵ Moyis cëñ, ahi hi baxo ariyenin ar xwëta baño do xwëtënan baño ðek bër gër iciw indexëm bën exo deÿaxënënd osede or er ko re in. ⁶ Barikan *Kërisët ar mokwëta hi ko ang Asëñiw fo gër iciw indexëm. Xarak iciw iño, biyi ene angëmëne abayi këne bayinde ga xwëta këñëñone, do angëmëne abayi këbo bayind eyar ed këne ÿañelinde el.

End emëšen ed Kaxanu en

⁷ Mëñ rexën ko Angoc Amënëk añ:

«Doro, angëmëne en wëlënd oniw or Kaxanu ol,

⁸ këren mëšind na gër oÿëkw orewën ang bani wëšind bëxarëk bërewën ak, yatir ri babi Kaxanu atëÿ gër ladawe.

⁹ Gër ladawe, bëxarëk bërewën bën ari bani rind bend këmëni xoÿëñaxën beñ

do awat wat bani bendam beñ

¹⁰ xali bëniy ofëxw onax.

Mëñ xoÿëñaxën bamëni banjex bandebën bañ,

do re këme: “Banjëlan bandebën bañ din këbi nambelind

do ani nang ex na bapela bandam bañⁱ.” ¹¹ Awa ga xoÿ këme

ako, yašar këme: Bëjo din ani ñat na gër ebar ed

xëñënan këmëni eni teÿëtax!ⁱ»

ⁱ3.10 Calemoñëw 95.10

ⁱ3.11 Calemoñëw 95.7-11

¹² Awa gër amara andewën titinayin de bëmaÿe, kërexo gi na ar gë emëkw eparëdadik, ed gë oñpëgënan, ed këjo hawëtand Kaxanu, mëj ar gë aniyän an. ¹³ Barikan kemëndëringend andewën rewën aÿ key yo key nand kën xorënd en de «Doro». Gabatak kërex mëšind na gayik edi ed eññënanax end kë nambelind këjo ÿetëÿetënd. ¹⁴ Enimin, abar wa bar këne gë *Kërisët angëmëne alëkaya lëkaya këne xali gër eÿata ekwëta ed šot këne el, end đal end wä këne elod gër ÿanar eÿ. ¹⁵ Ga rek ako Oñëgw Omënëk:

«Doro angëmëne awël wël kën oniw or Kaxanu ol,
këren mëšind na gër owëkw orewën ang yatir emëš end bëxarëk
bërewën ak^k.»

¹⁶ Xarak, nobën ex bër wël bax awël dëj oniw or Kaxanu barikan wëšen këno bën? Ax gi ex na nde đek bër šanëgu bax gër ebar ed Misëra ga lëngweliw këbi Moyis bën? ¹⁷ Bëte nobën ex bër babi xoÿënënd Kaxanu xali nëkak bëniy ofëxw onax bën? Ax gi ex na nde bër bax wëndërand bën, bër nemirak do lapëra kënebi gër ladawe bën? ¹⁸ Do bëte nobën ex bër re baxo Kaxanu mëne din ani ñat na gër ebar ed xëñënan babi eni teyëtax bën? Ax gi ex na nde bër kë wëšind bën? ¹⁹ Biyi awat këne watënde aye mëne bela bëjo ani kor bana eni ñat në end oñpëgënan odebën eÿ.

4 ¹ Awa biyi yëdarandëne de gayikako eteyëta ed ebey'a këbo Kaxanu el abayi bayik xali doro. Gabatak kërejo wew na ejo. ² Gayikwa biyi bëte anangën nangën kënebo Atëfëtan aÿ ang nangën banëbi bëxarëk bërebi ak. Bari bën eyeyän ed wël bani elo ÿoweÿ ani cotaxën bana gayikwa ani kwëta bana. ³ Enimin, biyi bër xwëtak eyeyän elo bën, ahat këne hate gër eteyëta ed re baxo:

«Awa ga xoÿ këme ako, bëjo din ani ñat na gër ebar ed xëñënan
bamëni eni teyëtax^l.»

Kaxanu anëka faÿ baxo andiyen andexëm aÿ elod nand ri ko ngwën na. ⁴ End akey anjongakinëm eÿ, na ex na gër ed rek gër Oñëgw Omënëk: «Ata Kaxanu seyëta ko yatir akey anjongakinëm, ga faÿ ko đek andiyen andexëm aÿ^m.» ⁵ Oñëgw Omënëk ok are rek bëte: «Din ani ñat na gër ebar ed xëñënan këmëni eni teyëtaxⁿ!» ⁶ Awa gayikako bërëmar fo kë hat gër eteyëta elo do mëne bëÿanar bër nangën banëbi Atëfëtan aÿo bën ani dil bana në end

^k3.15 Calemoñëw 95.7-8

^l4.3 Calemoñëw 95.11

^m4.4 Añanar 2.2

ⁿ4.5 Calemoñëw 95.11

emêš endeβën, ⁷ Kaxanu asana sana ko akey, mëne ngëj «Doro», and re baxo elod anëka fo paβ gë *Dafid ang rew këme ecede ak: «Doro angëmëne en wël oniw̄ or Kaxanu ol, këren mëši na gër owëkw orewën^o.»

⁸ Enimin, angëmëne Yosuwe ahateli hateli babi Bëyisërayel bën gër ebar ed ebox eni teyëtax, Kaxanu axo yeyan dona end akey acëxe. ⁹ Awa akey and eteyëta and bulunda ir Kaxanu exëna, ang akey anjongakinëm ak. ¹⁰ Gayikwa ala ar kë hat gër eteyëta elo an, anëka seyëta ko andiyen andexëm aŋ ang seyëta ko Kaxanu andexëm ak. ¹¹ Awa biyi marane ene nate gër eteyëta elo, ala kërex nambëra na në end emêš endexëm, ang ri bani bëxarëk ak.

¹² Gayikwa eyeyan ed Kaxanu el kë yëlënd aniyen aŋ. Ahaš kë hašënd ga hakëk nëmëc duxuma ir fëco ahak fëco ahak. Ahaš kë hašënd nješ gër ed fitarëk enjëw̄ enj do gë angoc aŋ, nješ gër ocom, nješ gër odëngëš. Axiti kë xitind oñandi ok do gë banjëlän band ex gër emëkw ed ala baŋ. ¹³ Er ri ko Kaxanu in ax conayand na gër ogës odexëm: kerët ko watënd beÿ bën ðek, do gër lëngw irexëm këne xwëšade ene deyaye ðek bend ri këne gër aniyen andëbi beŋ: hik benjekax, hik beñëñanax.

End ašadaxan alëngw enj

¹⁴ Gayikako ašadaxan alëngw ar šot këneñone an, mëne ngëj *Yesu, Asëniw̄ ar Kaxanu an, yaŋ gër orën baka ko, awa balëkënalindëne bend këne reyarande poyoma beŋ. ¹⁵ Ašadaxan alëngw ar šot këneñone an, aye nang ko ang sitara këne ak, gayikako mëj dëj atëy and ex yo hi këŋo. Barikan gamatak axo tëkwan ex na do axo di ex na eñëñanax. ¹⁶ Awa tëkane gë anjiÿ këm añëpara and owun and Kaxanu aŋ, mëj ar gë oyekax do gë axaÿënan an, ebo dëcaxënënd nand yapek na.

5 ¹ Enimin, ašadaxan alëngw ar ex yo, ala këno fitënd mërëxand ir bela, eno pëxwëanaxën andiyen and Kaxanu aŋ. Awa mëj ebi dinënd ocaðaxa ok gë bebër këni wëlarawënd bën do gë oyel or kënebi lasëgund ol, eni cotaxën eteban ed beñëñanax bendeβën el gër Kaxanu. ² Ašadaxan alëngw an abuŋan këbi buŋanënd bër sitarak bën do gë bër kë lifënd bapela bën gayikako mëj dëj asitara sitara ko, do alif ko lifënd bandëmar. ³ Në end ositara orexëm olo yapek exo dixënënd šadaxa ir beñëñanax bendexëm in andamat gë ir beñëñanax bend bulunda ðek in.

⁴ Xarak ala ax yatand na gë andexëm dëj or gapak or exo gixën ašadaxan alëngw ol. Ar kë hi an, Kaxanu këŋo yatand ang yata

baŋo *Aharoŋ, akarëk ak.⁵ Mondako fo ex end *Kërisët eŋ, axo yata ex na gë andexëm enjaran end exo gi ašadaxan alëngw eŋ. Barikan Kaxanu yata këŋo and fel baŋo:

«Wëj ex Asëñiŵën, wëno wa rëŵ ki dorop.»⁶ Ang rek bëte gër Oñëgw Omënëk ak: «Wëj ašadaxan ar din ir din hi këy ang ebaxo *Melëkisedek akr.»

⁷ And hi baxo Kërisët gër ebar ro aŋ, ašale baxo šalend akey amat, oniŵ ol kë wëlind caw do ongwën oŋ kë šarënd. Kaxanu, mëŋ ar xor bax eŋo dacët gër ecës an, baŋo xarand do ayakali yakali baŋo cale indexëm iŋ gayik abaxët baxo baxëtënd endexëm eŋ.⁸ Ado ga exo Asëñiŵ ar Kaxanu, toro ind ex yo soro ko, exo nangaxën ang yëkak ema ed ebaxët ed Kaxanu ak.⁹ And faŷ ko aŋ, šotën këbi apexa and din ir din dek bela bër këŋo baxëtënd Kaxanu bën.¹⁰ Ata Kaxanu sana këŋo exo gi ašadaxan alëngw ang hi baxo Melëkisedek ak.

End eŋaŵëta ed Kaxanu eŋ

¹¹ Gër endey eŋo, bendanjëm ebax mun pelëra do bend lakëk ebax mun paŷën gayik wën aŋun pënind na aŷand.¹² Enimin, wën anëka hi don bësëŷali bër bend lakëk gayikako elod anëka fo wël kën eyeyan ed Kaxanu el. Barikan mocala kën šaland enun tëŷali bapela band saxëk gër eyeyan elo baŋ. Xali gërëgako omër fo kën šebënd gayik an korënd na en ŷamb ecemar.¹³ Xarak ar kë šebënd omër fo an, axo kor na eŋo pëni eyeyan ed kë yëlënd or šenene el: itox imeja fo bayi ko.¹⁴ Barikan ecemar el, mëne ngëŋ bend lakëk gër eyeyan ed Kaxanu beŋ, bëxarëk kë ŷambënd, bër fëni këbi epitëndër ed enjekax do gë eñëŋenax gër bandixa bandebën bën.

6¹ Awa mëŋ ex, ga seb këne ako etëŷa ed bend saxëk gër eyeyan ed *Kërisët el, tëŷane bend lakëk beŋ, nëngwëtërëxe edëda el mëne ngëŋ: enëngwët ed ola el, gë ekwëŷëta ed bend gë ofëcak këm el, gë ekwëta ed Kaxanu el,² gë ewunëtaran ed gë men el, gë ecalen ed moñëmba el, gë ekani ed gër ecës el, do gë kiti ind din ir din ind yatir kë xwët ngwën iŋ.³ Biyi osëŷali or ŷap këbi bëxarëk ol këne sëfe angëmëne aŷa ŷa ko Kaxanu.

⁴ Bela exëna bër hoba këbi Kaxanu gë dal irexëm in, sëŷin këbi oyël or gër orën ol, do yël këbi Angoc Amënëk aŋ.⁵ Anang nang këni onënga or kë yëlënd eyeyan ed Kaxanu ol do ang fangak ngwën ind kë ŷowënd ak.⁶ Do bela bëŋo and këni bakan ola

P5.5 Calemoñëw 2.7

r5.6 Calemoñëw 110.4

oxarêk orebên aŋ, ax mënd ex na ang këni nëngwëta gašëxe ak. Gayikwa ata kë hi nangëde gašëxe këno fikand Asëñiw ar Kaxanu aŋ, do këno šëfëniŋd poyoma.

⁷ Enimin, ebar ed gër ed kë sëbënd laŋ el, awët kë wëtënd do eneda end ned këni yo ofëcak këbi yëlënd na bëned bën. Kaxanu wa këbi rinënd oyekax olo. ⁸ Barikan angëmëne gër ebar elo, odëmbën do gë araf gëmëd fo lëguk, ebar elo ofëcak abi yël na, ax ye ex na, do ecor fo bayik.

⁹ Wën bëmaŋe bënd këbo balënd mbaŋ bëŋo, ado ga këmun felërand mondako, aŋa wä këmi mëne wën ašot kën šot er xëbënëk nëmëc in, mëne ngëŋ apexa aŋ. ¹⁰ Enimin, Kaxanu ar šenene hi ko, axo gi ex na asëmbak, axo kwëya na andiyen andewën aŋ, bëte axo kwëya na ang han kën oŋac orexëm ak, ga kënëbi rëcarand ako bërëwäk endexëm bën. ¹¹ Barikan er ŋandi këbo ala kala exo bayi gë obal osëm or këŋo balënd ol, en cotaxën dek bebër kën yarënd bën. ¹² Tëfëtëlindeñëbi bër xwëta këŋo Kaxanu bën do bër buŋak bën gayik bela bërako rako bën këbi yël Kaxanu bënd bey'a ko beŋ, bari këren d'angangan na.

End ebey'a ed Kaxanu eŋ

¹³ Enimin, Kaxanu and bey'a këŋo *Abëraxam aŋ, gër oŋac orexëm fo yašar baxo gayik ar xuca këŋo ax gi ex na. ¹⁴ Are re baxo: «Dal ex, wëno mbaŋ këmi yël obetak ol do obaš orey' ol moñëmb këni ŷëmb^s». ¹⁵ Ata Abëraxam ga buŋa baxo, šotaxën baxo end bey'a baŋo Kaxanu eŋ. ¹⁶ Bela bën gër oŋac or ar ŷëmbëta këbi këni yašarënd do eyašar elo kë wäsinënd mëne ari dëŋ këni ri end re këni eŋ, ata gë eyašar elo kë yirënd ecampëre el. ¹⁷ Ata andamat ex gë end Abëraxam eŋ, bërändëwëra andexëm bën ebax eni cot bebër bey'a baŋo Kaxanu ayël këŋo yël bën. Do exo nangaxën Abëraxam mëne ari dëŋ ko ri er bey'a këŋo in, Kaxanu baš ko yašar ko. ¹⁸ Kaxanu, ebey'a ed bey'a ko el do gë eyašar ed yašar ko el din axo nëngwët na. Awa biyi kemënëlebo beŋo gër ekwëta ed xwëta kënëŋone, gayikako dek seŋ këne ene cënixëne bebër këne yarënde ene cote bën. ¹⁹ Ang kë xwëšaxënënd kuluj in gër bëŋa në end odun okwëšaxën od këni lapënd polo gër men ok, mondako fo ex eyar ed këne yarënde elo, mëŋ ŷëmaxënëk benjëw bendeŋi beŋ. Në end bebër këne yarënde beŋo këne xucaxënënde anjëm amëgax and bax weŋind lëngwe ir Aciw and Kaxanu aŋ do këne hatënde ²⁰ lëf gër ed

lëngwa ko Yesu në endeŋi, mëŋ ar hik din ir din ašadaxan alëngw, ang hi baxo Melëkisedek ak.

End Melëkisedek eŋ

7¹ *Melëkisedek ijo, er hi baxo emun end angol and Salem do ašadaxan ar nang baŋo Kaxanu, mëŋ ar ex y'aŋ gër orën an. Yatir xaca baŋo *Abëraxam ga hiw ko gër emer ed xorëgu babi bemun bendanjëm el, ašalen šalen baŋo. ² Ata Abëraxam mëŋ bëte yël këŋo *dim ir dek bebër xandëraw babi bemun beŋo in. Xarak and këne ĥateliye er wacayak oŋac orexëm aŋ, ata këne sëke mëne eñanar eŋ, «Emun end or šenene» hi ko. Ekinëm eŋ, emun end Salem mëne ngëŋ «Emun end oŋetak» hi ko bëte. ³ Endexëm ani ñëgw ex na mëne ar gë nëm, gë sëm do gë bërändëwëra hi ko. Bëte ani ñëgw ex na nand yanak aniyandexëm do gë nand xwëtëk na. Do ga wëndër këni mondako gë Aseñiw ar Kaxanu an, hixën ko din ir din ašadaxan.

⁴ Watin mëne Melëkisedek ar gapak hi baxo, mëŋ yëlaŋen baŋo Abëraxam, axarëk arebi an, dim ir bebër xandëraw babi bemun gër emer in. ⁵ Bërändëwëra and Lewi bër kë rind andiyen and ocaŋaxa bën yap babi eŋar ed dim ir Bëyisërayel el, mëne ngëŋ dim ir bëmaŋe bëndebën in ang rek *acariya and Moyis ak, xarak bën dek bulunda ir bër rëw këbi Abëraxam exëni. ⁶ Melëkisedek axo gi bana ar andëwëra and Lewi. Barikan mëŋ xana bax dim in gër otaxan od Abëraxam, do šena ko šalen këŋo ar beŋa baŋo Kaxanu an! ⁷ Xarak aye nang këne mëne ar gapak an këŋo šalenënd ar toc an. ⁸ Do bërändëwëra and Lewi bën ado ga hi bani bër ebax ex cës akey amat, mondako dëŋ bani xanand dim in. Barikan Melëkisedek mëŋ, laŋ abëngw exo ang këni rey and ak. ⁹ Ado Lewi, sëm ir bër kë xanand dim bën, ayël yël baŋo Melëkisedek dim in paŋ gë Abëraxam: ¹⁰ gayikwa gër ošat or sëm Abëraxam baŋi baxo yatir fedër bani Melëkisedek gë Abëraxam.

¹¹ Awa kido bela bën añatën bani ĥatënënd or šenene ol paŋ gë ošadaxan or bërändëwëra and Lewi ol, gayikwa gër ošadaxan olo ex andëp and *acariya and Moyis and yël babi Kaxanu Bëyisërayel aŋ, ineŋa yowaxënëgu doxo ašadaxan ašëxe, ar ang Melëkisedek ak, xarak axo gi ex na ar andëwëra and *Aharoŋ?

¹² Gayikwa and nëngwëtak ošadaxan aŋ, anëngwëta nëngwëtak bëte acariya aŋ. ¹³ Do Yesu, Axwën arebi an wa, faŋ këŋo endey eŋo. Xarak gër nëng irexëm gaŋatak ax gi bana ar bax riyenind gër angëb. ¹⁴ Enimin, dek fo nang këne mëne Axwën arebi an arandëwëra and Yuda hi ko. Xarak Moyis axo de bana mëne bërändëwëra aŋo bën axor këni xor eni gi bëšadaxan.

End ašadaxan ar ang Melëkisedek enj

¹⁵ Watin bëte end dal end këbo wāsin kerët mēne ašadaxan ašëxe ar yowëk ajo, awëndër wëndër këni gë *Melëkisedek.

¹⁶ *Yesu ex ašadaxan ajo, do gë panga ind aniyān and din ir din inj hixën ko, ax gi ex na paβ gë acariya and rëpën këni bela fo aη.

¹⁷ Gayikwa osede olo reyʼak Oñëgw Omënëk ok:

«Ašadaxan ar din ir din hi këyʼ ang *Melëkisedek akt.»

¹⁸ Mondako yepën ko Kaxanu acariya akarëk aη gayik ax bayi bana gë panga, ax bo bana gë ofëcak. ¹⁹ Enimin, *acariya and Moyis aη ax korënd na ex rjata er yāndi këño Kaxanu in. Barikan paβ gë eyar ekëbënëxaxik ed šot këne el, axor këne xore enëño təkaye Kaxanu.

²⁰ End ašadaxan ajo enj, ayašar yašar baxo Kaxanu, barikan end bêšadaxan bêšëxe enj, axo yašar bana. ²¹ Ayašar yašar baxo and fel baño *Yesu aη:

«Wëno Axwën an yašarëk, axe cena na, ašadaxan ar din ir din hi këyʼ^u.»

²² Mëñ ex, Yesu ex ar lëkayak eter ed gë Kaxanu ed nëmëcak eter eñanar an.

²³ Bëte bêšadaxan bërandëwëra and Lewi bën aÿëmb yëmb këni ang bëtëra këni gër andiyen año ak gayik ecës el babi rëxëtënd.

²⁴ Barikan Yesu mëñ din ir din ko liyand, ošadaxan orexëm ol ala ax bëteli na. ²⁵ Bëte mëñ fo xorëk ebi pexën din ir din bër këño sëkand Kaxanu ga xwëta këno bën gayikako din ir din ko liyand ebi karanaxënënd gër Kaxanu.

²⁶ Biyi cëñ, ašadaxan alëngw arako yāp bax enëño cote: awënëk, ar ax təkand na eñëñëxax, ar gë amena këm, ar ani barënd na gë bëwendëran. Ata Kaxanu, ašadaxan alëngw ajo wëla këño gër ed xucak ex tongina yāñ gër orën. ²⁷ Ax gi bana exo dind ocađaxa ok key yo key ang baxo rind ašadaxan alëngw ašëxe ak në end bamena bandexëm do në end band bulunda. Amat fo ri ko šadaxa in and yëlaya ko mëñ dëñ aη. ²⁸ Enimin, paβ gë *acariya and Moyis aη bano sanand ala asitarak exo gi ašadaxan alëngw. Barikan paβ gë eyašar ed bëtëguk gër acariya año el, Kaxanu asana sana këño Asëñiŵ, mëñ ar faÿayak din ir din an.

†7.17 Calemoñëw 110.4

‡7.21 Calemoñëw 110.4

End ašadaxan alëngw arebi eŋ

8¹ Gër bend këne rende dek, eŋo xurik ex këbën: ašadaxan alëngw šot këneŋone na. Aÿëpa ÿëpa ko gër liw̄ ir añëpara and owun or Kaxanu yaŋ gër orën. ²Fën ko riyenixënd, lëf gër Aciw̄ amënek, lëf gër aner and dal, and ri ko Axwën Kaxanu, xarak ax gi ex na and ri këni bela.

³Enimin ašadaxan alëngw ar ex yo, ala këno sanand ebi dinënd ocađaxa ok bulunda in gë beber këni wëlarawënd bën do gë oyel or kënebi lasëgund ol. Awa ašadaxan alëngw arebi an afo exo cotënd beber ko rixën ocađaxa. ⁴Kido gër ebar ro hi baxo, axo gi dona dëŋ ašadaxan gayik bela exëna bër kër rind ocađaxa ang rek *acariya ak. ⁵Cale ind këni lëgwelind bêšadaxan bëjo iŋ, etëfëtëli ed beber ex yaŋ gër orën fo ex. Andamat ex gë end Moyis eŋ, and baxo rind aner and Kaxanu aŋ. Yama Kaxanu sitin baŋo mondako: «Nëkonël de aye, eÿ dixën ang aner and wasinëgu këmi yaŋ gër etënd ak^v.» ⁶Barikan, gërëgako *Yesu ex ašadaxan ar kër rind andiyen and xucak ekëbën gë and eter eñanar gayikako mëŋ ex ahatelindër ar eter ed wëlanëgu këbo bekëanaxik bend beya këbo Kaxanu an.

⁷Enimin, kido eter eñanar el šenene ebox, ang ÿandi baŋo Kaxanu ak, axo nëmb dona gë eter ecëxe. ⁸Barikan Kaxamu are re babi bulunda irexëm in mondako:

«Wëno Axwën an ga re këme,
në eÿow ex amëd and këme ri eter ekašax
gë bulunda ir Isërayel do gë ir Yuda aŋ.

⁹Afitar kë fitar gë eter ed ri bame gë bëxarëk bërebën el
and nëcëtëgu këmëni gër ebar ed Misëra aŋ.

Bën bayik ax tëf ex na bapela band eter elo baŋ
ata wëno seb këme ebal ed endebën el.

Wëno Axwën an kë yeyanënd mondako.

¹⁰Do watin eter ed këme ri gë bulunda ir Isërayel el.

And kë xuca bakey baŋo aŋ, wëno Axwën an ga re këme:

“Gër onden ondebën këme xwët bacariya bandam baŋ,
gër owëkw orebën këme ÿëgw.

Wëno Kaxanu irebën këme hi

do bën eni gi bulunda iram.” ¹¹Gabatak aŋo ñana na eŋo

tëÿalind, ar angol amat gë mëŋ an,

Gabatak aŋo ñana na eŋo pelënd imaÿe indexëm iŋ:

“Wëj nangëlo Axwën an.”

Enimin ðek fo këne nang,
hik obaš ol, hik bëxarëk bën.

¹² Gayikwa axayënan ke xayënan xali mëni teban betëmbak
bende bën bej,

do ame ñana na me kwitand
beñëjënax bende bën bej^w.»

¹³ Gayikako Kaxanu wacëk eter ekinëm el «Eter ekašax»,
eñanar el anëka xarëk. Xarak aye nang këne er xarëk in anemi kë
nemind.

End cale eñ

9 ¹ Gër eter eñanar, bapela hi baxëna band bax rend mondake
ÿapëk ex gi cale iñ, bëte aner and ri bani na gër ebar ro
eno calexënënd. ² Lëf gër aner año šetëndër bani baciw baki gë
anjëm and xañ bani añ. Aciw añanar añ bani wacënd: «Gër ed
wënëk». Na xwët bani lambo ir gë ojana ocongoki in, gë atabël
añ do gë bamburu band oyël bañ. ³ Aciw akinëm añ, and yabët
anjëm amëgax añ, bani wacënd: «Gër ed wënëk nëmëc». ⁴ Lëf na
xwët bani: furëno ir kañe, ir bani šoraxënënd ašuru ir xwëšëna
bani gë angiri in do gë *kangara ir nëngi bani gë kañe in. Polo
gër kangara ir bax wätinalind eter ed gë Kaxanu ijo el hi bax
ikes ind kañe ind šëlxën bani: eÿamb ed këni wacënd *man el,
gë ošët or Aharoñ or nët bax xali fëtëfëtik ol, do gë oxaÿ oxo or
ang bangomb-gomb or ÿëgwaxën baxo Kaxanu bapela band eter
oñ. ⁵ Yañ gër atënda and kangara, fiš banëbi batox bapësëfës
band wätinalind banëbi omeleka od gë enjaran od kënebi wacënd
*Cerubej. Eñaw endebën eñ bax labënd atënda and kangara añ,
gër ed bani xošënd ošat or angunëtan and beñëjënax oñ. Bari ax
gi ex na gërëgako këmun faÿën beño ðek, gë betil ak.

⁶ Mondako bani xwëtërand beÿ bën lëf gër aner and eter
do bëšadaxan bën lañ bani lilënd «Gër ed wënëk», eni dixën
bebër rëp bax gër cale bën. ⁷ Barikan «Gër ed wënëk nëmëc»,
ašadaxan alëngw an gabat bax lilënd amat fo gër iniy gë ošat or
eni cotaxën eteban ed bend lif këni oñ, mëj do gë bulunda in.

⁸ Nand bayi bax aner and eter eñanar na, Kaxanu axo përet bana
pere «Gër ed wënëk nëmëc» ang këbo wäsinënd Angoc Amënek
ak. ⁹ Endey eño apënëtal and amëd and hi këne ex. Er wacayak
mëne oyël oñ do gë ocaðaxa od eter eñanar ok abax xor na ex
mënëñ owëkw or bër baño šalend Kaxanu oñ. ¹⁰ Bapela baño
band bax sëÿalind wayët bend eman fo bax: bend eÿamb ÿamb,

bend ešebëceb, gë bend ewunëtaran ed gë men do gë bend rëp bax xali exo nëngwëtëra Kaxanu bej.

¹¹ Barikan and yow ko *Yesu aŋ, hi ko ašadaxan alëngw ar benjekax bend šot këne gërëgako an. Aner and gër ed riyeni ko aŋ xurik ex këbën gë and gër ebar ro aŋ, ado ax gi na and ri këni bela. ¹² Mëj amat fo lil ko «Gër ed wënëk nëmëc» gë ošat orexëm oŋ dëj, xarak ax gi ex na de gë ošat or obeci, ba or oxey. Ata mondako ri ko ebo cotëanaxën apexa and din ir din aŋ. ¹³ Enimin ang rëp bax ak, aŋwënën babi wënënënd bër buyarënyak bën, ošat or obeci do gë or ogaš or banëbi širëcirënd oŋ, gë eyëwën ed šambana ir ixey ir šadaxa këno momëlën ed banëbi fanënd el, ¹⁴ kaš ex ngwa ošat or Kërisët, mëj ar gë amena këm ar yëlayak gër Kaxanu gë panga ind Angoc and din oŋ. Aŋwënën ko wënën oŋwëkw orebi oŋ gër bandixa band gë ofëcak këm, enëjjo calexënënde Kaxanu, mëj ar kë yëlënd aniyän an!

¹⁵ Ata mondako hi ko ngëj Yesu aŋhatelindër ar Kaxanu gë bela gër eter ekašax: ašës šës ko ebi dacëtaxën bëwendëran bën, bër babi nëpënd bapela band eter eňanar bën. Bën waceli këbi apexa and din and beya baxo ayël këbi yël aŋ.

¹⁶ Gayikwa gër ed ex kayëta ir obëteli, ir yëgw ko ala ang këni šetëred napul irexëm bër kë bëteliđ in, pere fo ko šës ala ajo ex gixën mondi end yëgw ko eŋ. ¹⁷ Kayëta ir obëteli in, enimin and ko šës ar yëgwëk aŋ fo këni fënënd, ofëcak ax yëlënd na angëmëne ar yëgwëk an ađëngw bayi ko. ¹⁸ Mëj ex, ado eter eňanar el dëj axo pëb bana Kaxanu and bayik ošat ax car bana pere aŋ. ¹⁹ Gayikwa Moyis, pere fënën babi apela kala gër acariya, wël këni dek bulunda in đamana wëdaxën ko ošat or oxey do gë or obeci oŋ, bar ko gë men oŋ. Ga wëd ko omban ombarax ond opey do gë opat od atëx and këni wacënd *isop, yëmb ko gër ošat. Ata ga ko širëcir akayëta aŋ do gë dek bulunda in, ²⁰ ko rend:

«Watin ošat or seraxën kën gë Kaxanu oŋ^x.»

²¹ Mondako fo širëcir baxo gë ošat oŋ aner aŋ do gë dek oyənga or cale or hi bax lëf na oŋ. ²² Ata ang rëpëk gër acariya ak, bebëranjëm bani wënënënd mocirëcir gë ošat oŋ, ex mënaxën. Do angëmëne ošat ax car ex na, Kaxanu axo tebanënd na beňëjënax bej.

End šadaxa ir Yesu eŋ

²³ Angëmëne ocađaxa od gë ošat kë wënënënd bebër ex gër ebar ro bamatinali band bebër yaŋ gër orën bën, awa bebër

ex y'añ bën bête gë ocaɗaxa od xurik ex këbën kë wënënënd.
²⁴Enimin, *Kërisët alil dëŋ lil ko gër orën, ebo karanëxënd gër
 Kaxanu gërëgako. Axo dil ex na në aner and cale and ri këni bela,
 and hik amatinali fo añ. ²⁵Bête alil lil ko gër orën xarak ax gi
 ex na exo yëlayax šaɗaxa bakëlëbëd bandanjëm, ang baxo rind
 ašaɗaxan alëngw ak, mëŋ ar bax lil niy yo niy «Gër ed wënëk
 nëmëc» gë ošat or oyel oŋ. ²⁶Kido Kërisët axo dil bana amat fo,
 bakëlëbëd bandanjëm soro doxo elod ga y'anak ngwën in. Barikan
 gërëgako, and saxëguk ekwët ed beŷ dek añ, šanayaw ko amat
 fo exo ɗaŵaxën mbëña ind eñëŋenax in gë šaɗaxa ir rin këbi in.
²⁷Ala an amat fo ko šësënd, ata Kaxanu eŋo kiti. ²⁸Mondako fo
 ex bête end Kërisët eŋ, amat fo yëlaya ko šaɗaxa gër ebar ro exo
 dëxëtaxën beñëŋenax bend bela bëranjëm. Do abaka ko bakaw
 akinëm ebi pexën bër šëni këŋo bën, xarak ax gi ex na exo dëxët
 eñëŋenax eŋ.

10 ¹Enimin, *acariya and Moyis añ, er hik wayët eñaŵ end
 benjekax bend kë y'owënd, ax gi ex na benjekax beŋo dëŋ.
 Mëŋ ex, acariya añ din ax kor na ebi yël ola or faŷayak ol bër
 këŋo sëkand Kaxanu bën paɓ gë ocaɗaxa od rëpëk niy yo niy ok.
²Kido ocaɗaxa oko aŵënën bax wënënënd, elod anëka fo seb
 doni edi el gayikako amat fo wënën dobi bër këŋo šalend Kaxanu
 mondako bën xali eni kwëya beñëŋenax bendebën beŋ. ³Barikan
 ocaɗaxa oko babi xwitanënd niy yo niy beñëŋenax bendebën beŋ.
⁴Gayikwa ošat or ogaš do gë or obeci oŋ ax kor na dëŋ ex dëxët
 beñëŋenax beŋ. ⁵Mëŋ ex, *Kërisët and y'ow ko gër ngwën ro añ,
 afel fel këŋo Kaxanu:

«Wëj axi ñandi ex na šaɗaxa,
 axi ñandi ex na eni yël y'eŷ,
 barikan wëj yël ke eman.

⁶Wëj aŷ cala ex na ocaɗaxa:
 hik od momëlën, hik od eteban ed beñëŋenaxʸ.»

⁷Ata re këme bête:

«Në eŷeli eme gër ngwën ang yëgw këni gër akayëta and
 monëkw ak,

në eŷeli eme Kaxanu, me di oñandi odeŷ ok
 ang yëgw këni endam ak gër Oñëgw Omënëk^a.»

⁸Er y'ana baxo re ko:

«Wëj axi ñandi ex na ocaɗaxa,
 axi ñandi ex na eni yëlëra beŷ,

^y10.6 Andolewit 1.3

^a10.7 Calemoñëw 40.7–9

do ay' cala ex na ocaɗaxa

hik od momëlën, hik od eteban ed beñëñenax.»

Xarak ocaɗaxa oko, ang rëpëk gër acariya ak dën ebax.

⁹Baš ko bëte:

«Wëno er yow këme me di oñandi odey' ok.»

Awa mondako yepën ko ngën ocaɗaxa okarëk ok ex bëtaxën irexëm in. ¹⁰Në end oñandi oko, wënaxën këne paɓ gë šaɗaxa ir eman end Yesu Kërisët ir rëxëtëk amat fo beñëñenax in.

¹¹Ašaɗaxan ar ex yo, axwëša baxo xwëšand key yo key exo di andiyen andexëm aŋ. Laŋ baxo rind ocaɗaxa ok, oko fo, oko fo, bari din abax xorënd na ebi dëxëtën bela bën beñëñenax beŋ. ¹²Barikan Kërisët mëñ, amat fo yëlaya ko šaɗaxa ir beñëñenax do ye ko kwël yëpax ko din ir din gand liw ir Kaxanu.

¹³Do gërëgako, Kaxanu fo këño šënind eño korën din ir din bërangoyëra andexëm bën xali eni gi ambëñaxën andexëm.

¹⁴Enimin, paɓ gë šaɗaxa ibat fo yël këbi din ir din ola or faɗayak ol bela bër wënën këbi bën. ¹⁵Ata Angoc Amënëk aŋ rey'ak kerët gër ndebi endey' eño and re ko:

¹⁶«Axwën an rek:

“Nëkoyin eter ed këme ri gë bën el

and kë xuca bakey baŋo aŋ,

alën këme lën bacariya bandam baŋ gër owëkw orebën,

aŷëgw këme yëgw gër onden ondebën^b.

¹⁷Din ame ñana na me kwitand beñëñenax bendebën beŋ,

bëte din ame ñana na me kwitand betëmbak bendebën beŋ^c.”»

¹⁸Xarak gër ed hik eteban ed beñëñenax, šaɗaxa ir eteban ed beñëñenax ax bond na ga këni rind.

End etëkar ed gë Kaxanu eŋ

¹⁹Awa bëmaŷe, alil fo bayi këbo gë anjiy' këm xali «Gër ed wënëk nëmëc» paɓ gë ošat or *Yesu oŋ. ²⁰Fëña ixašax ir kë yëlënd aniyen fërëtën këbo Yesu and hesik anjëm amëgax and bax weɗind «Gër ed wënëk nëmëc» aŋ. Xarak anjëm aŋo bax wätinalind eman endexëm eŋ. ²¹Ata biyi, ašaɗaxan alëngw wa šot këñëñone, Kaxanu yata këño exo kaɗacënd ekun edexëm el. ²²Awa təkandëñëñone Kaxanu gë obal osëm or ɗal, kwëtandëñëñone gë anjëlan aŋ ðek. Owëkw orebi oŋ wënën ko gë ošat or Yesu oŋ, anjëlan añëñenax ax bo ex na.

‘Bëte beman bendebi beŋ neb ko gë men omënëk. ²³Kwëtayane

^b10.16 Yeremi 31.33

^c10.17 Yeremi 31.34

ŝenene end këne yarënde eŋ, end këne reyarande poyoma eŋ, kërebo njepegënanënd na gayik ar beŋa këbo an, mokwëta hi ko. ²⁴Nëkonarëndëne andebi rebi aŋ, ene tefëteliraxënëde gër aŋana do gër bandixa banjekax. ²⁵Kërene ŋawëtand ex na amara andebi aŋ ang wata këni bërëwāk bërëmar ak. Barikan kemëndërendëne andebi rebi aŋ, adofa ga nang këne ako mëne anëka kë saxëgund akey and ko bakaw Axwën aŋ.

²⁶Enimin, angëmëne mama dëŋ këne wëndërande ga nang këne ako aye däl in, nangëne mëne ŝadaxa ir eteban ed beñëŋanax ax gi ex na. ²⁷Er këbo bayi wayët oŝen or gë anjiŷ atëm kiti ind Kaxanu iŋ, angodux atëm and këbi ŝoraxën bër këŋo wëŝenënd bën. ²⁸Ala ar wëndërak paß gë *acariya and Moyis an, alaŵ këno laŵënd gë axaŷënan këm angëmëne otede oki ba otas reyāk mëne awat wat këno ga ko wëndëra. ²⁹An yëland na nde mëne pit fo kë yëka kiti ind ar këŋo yaf Asëniŵ ar Kaxanu an, ar kë yepën oŝat or seraxën këni Kaxanu gë bela do wënaxën këbi oŋ. Ar kë rind mondako an në ecir eŋo Angoc Amënëk and nangën këŋo oyekax or Kaxanu aŋ. ³⁰Gayikwa anang nang kënëŋone ar rek:

«Wëno kë xitind, wëno kë wäŝananënd^d.

Wëno kë ŝosënd bandixa baŋ do bëte

Wëno Axwën an këbi xitind bulunda iram in^e.»

³¹Mbaŋ këŋo yëkad ar faß këŋo kiti ind Kaxanu, mëŋ ar kë yëlënd aniyān an.

³²Kwitayin er hi baŋun gër ŷanar in, and hōba këŋun end däl end Kaxanu aŋ. Bakey baŋo, mbaŋ ŝënd ban do mbaŋ soro kën, barikan xemëna kën mondako dëŋ. ³³Bandëmar poyoma banun ŝirërand do banun rixërand. Do bandëmar anjëlan andewën aŋ gand bër kënëbi rixërand ang wën ak bën bax ŝaŋënd. ³⁴Enimin, axaŷënan baŋun xaŷënanënd bandepëra baŋ. Aŵa wā kën gë onënga fo enun kandëra bacota bandewën baŋ, ga nang kën mëne bacota band xucak ex këbën, band këŋun bayi din ir din baŋ, ŝot kën. ³⁵Awa gë er kën yarënd ijo kën ŝotaxën oyël osëm, këren dangangan na. ³⁶Enimin, aŷap ŷapëk en buŋand mbaŋ do en kemënalind oŋandi od Kaxanu ok, eŋun yëlaŷën er beŋa ko in.

³⁷Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:

«Tëkër fo bayik, ax nëka na exo ŋatëgu

ar kë yowënd an, axo degënanaw na.

³⁸Ar ŝenene an, gë ekwëta ed xwëta ke el ko liyand,

barikan angëmëne aseß seß ke,

^d10.30 Acariyakinëm 32.35

^e10.30 Acariyakinëm 32.36

wëno axe nëngan na endexëm eñ^f.»

³⁹ Biyi cëñ, axwëta xwëta kënëñjone Kaxanu ex pexaxën benjëw bendebi beñ, ane gi exe na bër këño sebënd Kaxanu do eni nemi bën.

End ekwëta eñ

11 ¹ Ekwëta el ex, ema ed enim mëne Kaxanu ayël dëñ këbo yël bend këne yarënde beñ do mëne bebër ane watënde na bën ahi dëñ hik. ² Paß gë ekwëta el, rey'axën këni osede oyekax or bëxarëk bër wã bax endexëm bën.

³ Paß gë ekwëta el, nang këne bebër këne watërande gër ngwën bën, Kaxanu nëcëtëguk gër bebër bayik ane watënd ex na. ⁴ Gë ekwëta el, rixën baxo Abel şadaxa ir xëbën bax nëmëc gë ir ri baxo Kaÿe in. Gë ekwëta el, şotaxën ko osede or mëne ar şenene hi ko, ang rey'a ko Kaxanu dëñ ga xana ko ocađaxa od Abel ok. Gë ekwëta el, ko yey'anënd Abel xali gërëgako ado ga şës ko.

⁵ Gë ekwëta el, y'exën ko Enok abëngw xali gër Kaxanu xarak axo cës ex na mocës. Enimin, đamana Kaxanu eño mëlaxën Oñëgw Omënëk rey'ak mëne Kaxanu anëngan baño nënganënd endexëm eñ. ⁶ Ala ax kor na exo dind er këño nëngan Kaxanu in angëmëne año kwëta ex na. Gayikwa ar këño sëkand Kaxanu an, afo exo ma mëne ahi dëñ hi ko do mëne aşos këbi şosënd bër kë şaland eno nang bën.

⁷ Gë ekwëta el, nangaxën baxo Nowe bebër elod ala ax wat bana pere bën. Kaxanu wa sitin baño do mëñ balëkënali ko xali ri ko Akuluñ and fexaxën bani mëñ gë ekun edexëm el. Nowe ga ri ko eño, nëpaxën babi bela bër hi bax angwën año gër ebar ro bën. Ata në end ekwëta elo, şotaxën ko or şenene ol gër Kaxanu.

⁸ Gë ekwëta el, wãxën baxo *Abëraxam exo y'e gër ebar ed bey'a baño Kaxanu ayël këño yël oxwën el, and wãc këño añ. Alama fo lama baxo fëña in nangërëxe gër ed ko y'end. ⁹ Gë ekwëta el, y'exën baxo ang ar yeba fo, gër ebar ed bey'a baño Kaxanu. Do nangëde aliyer fo baxo lëgërand në baner. Mondako bani lëgërand *Isak do gë *Yakob bërändëwëra andexëm bën xarak bën bëte erebat bey'a babi. ¹⁰ Gayikwa *Abëraxam aşëni baxo şëninđ angol and gë bamerñ band gë edëda ekemax añ, angol and bay' ko Kaxanu ang yëla ko añ.

¹¹ Bëte gë ekwëta el, xoraxën baxo Sara exo cot acël ado ga xar baxo do hi baxo bëte asoxari aboroxok. Anang nang baxo mëne Kaxanu, mëñ ar bey'a baño an, ar mokuwëta exo. ¹² Mëñ ex,

^f10.38 Abakuk 2.3-4

në ala abat, ar xar bax xali xurik, šanëgu këni obaš or yëmbëk ang owal or gër orën ak, ang edini ed gër bëña ir angwëngw ak. Do obaš olo, ala ax kor na ebi pën.

¹³ Bela bëjo dek, Kaxanu xwëta bano xali šës këni cotërëxe bebër beya këbi bën. Barikan awat bani watënd bejo xali këbi nëngandërand ado ga bayi bax caw. Areyara bani reyarand poyoma mëne bën bëliyer do bër okucan fo hi këni gër ebar ro.

¹⁴ Enimin, eyeyan edebën elo këbo wăsinënd mëne bën ebar ed gër ed këni lëg bani šaland. ¹⁵ Kido axofi xofi babi ebar ed gër ed šanëgu këni el, ašot šot bani amëd and eni bakaxën aŋ.

¹⁶ Barikan edëg ed xurik ex këbën bani šaland, mëne ngëj edëg ed gër orën el. Mëj ex, Kaxanu aŋo cëfënan ex na eno dend mëne Kaxanu irebën exo gayikwa mëj xëñënan këbi angol.

¹⁷ Gë ekwëta el, hi baxo Abëraxam awelëk eŋo med asëñiŋ *Isak do eŋo cađaxa and ri baŋo Kaxanu atëy aŋ. Asëñiŋ arexëm ar tañ an hi bax eŋo cađaxa mondako, xarak Kaxanu anëka beya baŋo bebëranjëm. ¹⁸ Kaxanu ga fel baŋo wa: «Pađ gë Isak këni šënar bërändëwëra andey bën⁹.» ¹⁹ Abëraxam axwëta xwëta baŋo Kaxanu mëne axor xor ko eŋo kanin ala an ado exo cës. Ata Kaxanu në eŋo wăšaxën baŋo Abëraxam asëñiŋ: endey eŋo apënëtal ex.

²⁰ Isak, pađ gë ekwëta el xaraxën baŋo Kaxanu bebër yap bax ebi yël *Yakob do gë Esawu ecan ecan bën. ²¹ Yakob, pađ gë ekwëta el šalen babi mopoxi bosëñiŋ bor Yosef. Ga xemëna xën ko ošët orexëm ol, xaraxën baŋo Kaxanu đamana exo kotixën. ²² Yosef, pađ gë ekwëta el reyaxën baxo đamana exo koti mëne Bëyisërayel bën ašan këni šanëđ ebar ed Misëra el. Afel fel babi ang këni riđ ošapar orexëm ak. ²³ Bëxarëk bër Moyis bën, pađ gë ekwëta el šonaxën bano Moyis opacaŋ otas elod ga rëw këno. Awat wat bani mëne itox ikëbënaxik hi baxo do ani yëda bana eni nëp end re baxo emun eŋ.

²⁴ Moyis bëte, pađ gë ekwëta el, hëpaxën baxo and raf ko aŋ eno dend mëne asëñiŋ ar abiŋ ar *Farawoŋ hi ko. ²⁵ Er fecan baŋo eno dixërand andamat gë bër ex bulunda ir Kaxanu bën xarak axor xor baxo eŋo nëngandërand amëd fo gë bër kë rind beñëjënax bën. ²⁶ Napul ir gër ebar ed Misëra in mbaŋ xëbën bax, barikan Moyis fecan këŋo eno cus ang ebax eno cus Afexën ak gayik caw baxo watënd acoŋa and kë yowënd aŋ. ²⁷ Pađ gë ekwëta el šonaxën baxo ebar ed Misëra el yëdarëxe oxoŋ or emun ol gayik axemëna xemëna baxo ang ar këŋo watënd Kaxanu fo,

mēj ar ex beŋ an. ²⁸Ḑēte paḑ gē ekwēta el rinaxēn baḑi *Ofēna or Apexa ol bulunda ir Isērayel in ang fel baŋo Kaxanu ak. Do oṣat or oyel or ḥaṣ banēbi oŋ fel baḑi eni nēm gēr owēt or bēcīw̄ bēndebēn kēdi ko lil meleka ir kēbi law̄end bētox bēḥanar in.

²⁹Ḑēyisērayel bēn, paḑ gē ekwēta el xegētaxēn bani Angwēngw Ambarax and ṣapēr bax eni kucaxēn ang gēr ebar eŋaŋek fo aŋ. Xarak and xacēra kēbi Ḑēmīsēra enēbi tēfa aŋ, men oŋ ḑakak do sēwēra kēbi. ³⁰Ḑēte paḑ gē ekwēta el yamēraxēn bani ḑameŋ ḑand xecexēn bani angol and Yeriko ḑaŋ, ga bēta kēni ḑakey ḑanjongēḑaki. ³¹Raxab, asoxari aŋacaxik an paḑ gē ekwēta el ḑayik axo nemixēn bana gē ḑērangoŷēra bēn gayik aṣon ṣon baḑi gē oyekax ocambenjar oki od Ḑēyisērayel od ŷow bax yir fo gēr enang ed ebar edebēn ok.

³²Ḑēte end fe ḑayik me deŷa? Amēd aŋ ḑayik ame cot na mun pelēraxēn enimin end Ṣedewoŋ eŋ, end Barak eŋ, end Samēsoŋ eŋ, end Yefēte eŋ, end *Daḑid eŋ, end Samiyel eŋ do gē ḑend ḑēlaḡwēnel ḑēṣēxe ḑēr Kaxanu beŋ. ³³Paḑ gē ekwēta el xoraxēn banēbi ḑēr gēr owar oṣēxe bēn. End ṣenene eŋ sēf bani, aṣot ṣot bani er beŷa baḑi Kaxanu in, bēte aṣēmin ṣēmin banēbi ojēraŋ.

³⁴Alomin lomin bani ḑongodux ḑotēm, afece fece baḑi ecēs ed moŋaṣ gē duxuma el. Aṣēxwēra ṣēxwēra bani ḑarikan fak kēni. Afanga fanga bani gēr ošer xali w̄aŷ kēnēbi ocoroḑa oḑiyer ok.

³⁵Ḑēsoxari ḑēr xwēta baŋo Kaxanu bēn axana xana banēbi ḑērebēn ḑēr xanik gēr ecēs bēn. Do ḑēr xwēta baŋo Kaxanu ḑērēmar, mbaŋ narēndēra banēbi xali gēr ecēs ḑari ani ma bana enēbi dacēt eni cotaxēn aniyān and xucak ex kēbēn aŋ, and kēni xanid gēr ecēs aŋ. ³⁶Ḑējo bēte alēṣēra banēbi lēṣērānd, aṣēw̄ banēbi ṣēw̄end, afokēra banēbi fokērānd, do afēra banēbi fērānd.

³⁷Ḑējo bēte alaḡ banēbi laḡwēnd mopētēra gē oxaŷ, ḑējo bēte aḥaṣ ḥaṣ banēbi gē otagangūŋ do gē oduxuma. Ḑējo bēte ḑēr gē iciw̄ kēm hi bani, aŷexēra fo bani ŷexērānd do bani ṣuḑānd ḑacuḑ ḑand ḑanar ḑand opeŷ do gē ḑand obeci. Ḑēn ŷoweŷ ani cot bana do bela bēn arixēra banēbi rixērānd, anarēndēra banēbi narēndērānd. ³⁸Do bela ḑējo axuri xurik ang ye bani ak, ado ḑēr gēr ngwēn ro bēn aḑi ḥap bana eni ḑiyānd andamat gē ḑējo! Ḑarikan ed oḑadawe el, ed osēnd el bani ŷexērānd do ebani lakirānd gēr okel do gēr ḑatimba.

³⁹Do end bela ḑējo ḑek eŋ, osede oyekax reŷa kēni ga xwēta baŋo Kaxanu, ḑari ani cot bana er beŷa ko in. ⁴⁰Enimin, Kaxanu ḑebēr xurik ex kēbēn w̄xētān kēḑo. Mēj ex, ax ḥap bana eni ḡatēnēdo ola or faŷak ol ḑiyi kēm.

End ekapina ed gër ocopak eŋ

12¹ Awa biyi bête, gayikako otede odanjëm xeta këbo, tebëne bend këbo wedind ene yexëne anëngw lëngw beŋ do gë eñëjënax end këbo šerand aŋand eŋ. Ang bër kë xašërend xali gër eŋata fo, kemënane biyi bête gër ekwëta xali gër eŋata.

² Pa bënëjone din *Yesu fo. Mëj nedëk ekwëta el gër o wëkw orebi, bête mëj fo kë rafënënd xali ex paŋaya. Ga baxo yëland end onënga or ko šot eŋ, waxën baxo eno da w në kërëwa, ado ga šëfën bax ecës ed mondako el. Barikan gërëgako, anëka xetënax këjo Kaxanu gër li w ir añëpara and owun orexëm. ³ Enimin, yëlayindën end Yesu eŋ, mëj ar buŋak eni pa bër gë bë wëndëran bër šus baŋo bën këdi kën sëkwëra do eŋun cena. ⁴ Gër emer ed gë eñëjënax, wën an mer ex na pere xali ex car ošat oŋ. ⁵ Axwëya nde xwëya kën ang bamun felërand en kemëna gër bend Kaxanu ak, ang obaš orexëm fo mondako:

«Asëni wën, yëlarayind and ki wërëšëtënd Axwën aŋ do kërëxi cenand na and ki rexërand aŋ.

⁶ Gayikwa Axwën an awërëšët këbi wërëšëtënd bër h̄an këbi bën,

ašëw këbi šëwënd bër ex obaš orexëm bën^h.»

⁷ Awa wën, eŋun wërëšëtaxën kën soroxënënd gayik ang obaš orexëm fo wëlaya këjun. Axarëk ar fe bayik aŋo wërëšëtënd na itox indexëm iŋ? ⁸ Bari angëmëne Kaxanu aŋun wërëšëtënd na ang këbi wërëšëtënd dek obaš orexëm ak, awa wën an gi ex na enim obaš orexëm.

⁹ Gayikako ala kala gë faba ir baŋo wërëšëtërand do ir fëb këjo hi këne, awa aŋap yapëk enëjo pëbe nëmëc Kaxanu, mëj ar ex Faba ir bangoc an, ene cotaxëne aniyanaŋ. ¹⁰ Opaba odebi ok, awërëšët banëbo wërëšëtënd ang ba bi yapanënd ak në bakey fo. Barikan Kaxanu, ene betaxëne do ene cotaxëne ola o wënëk ol ang mëj ak, këbo wërëšëtaxënënd. ¹¹ Dal ex mëne ašamina ko šaminand ala an and këno wërëšëtënd aŋ, aŋo nëngandërand na. Barikan and kë nëkana aŋ, ašot ko šotënd obetak ol do gë o šenene ol pa b gë ewërëšët elo.

¹² Awa mëj ex, kangëtayin otaxan od sëkwërak ok do kemënin olëkëna or këjo rëgënënd oŋ. ¹³ Bête di yayindën aniyanaŋ and šenene eni kemaxën gër ekwëta bër sitarak bën, bari këreni wëcënd na.

End bapela en

¹⁴ Calayindën angwëlëra and gë bela dek aṅ do gë oᵎwënëk ol gayik angëmëne an cot ex na beṅo, gabatak aṅo wat na Axwën an. ¹⁵ Titinayin, ala kërëx dëcaya na oyekax or Kaxanu ol; ala kërëx pena na oxoᵎy gër emëkw edexëm xali ex dëg do ex gi gë odëmbët gayik angëmëne mondako kën rind ata kë wonjo gër amara andewën do bëranjëm eni buyar. ¹⁶ Titinayin, këren wata na asëk alakirand fo in! Këren dind na ang ri baxo Esawu ak, mëṅ ar bax yepënënd bend Kaxanu ga fan baxo oxarënak orexëm gë ecemar an. ¹⁷ Anang nang kën mëne ga nëkanak, and yandi baṅo exo bëteli obetak aṅ, sëm afela fela baṅo. Ado ga baxo sesënd, er ri baxo in ax mënd bana exo nëngwët.

¹⁸ And sëka këno Kaxanu aṅ, an tëka bana er kën xor en dëkëra: ax gi bana angodux and xafa-xafa; ax gi bana ecamëdan, ax gi bana oncoc otëm. ¹⁹ Bëte an wël bana ofarix or *kereloṅ, an wël ex oniᵎw or Kaxanu ol ang wël bani Bëyisërayel akarëk ak xali re bani gwac baxët këni. ²⁰ Gayikwa oᵎwëkw oṅ yëbu babi, and re ko Kaxanu: «Ar kë xwixëta yo etënd elo, ado ex gi emacar, pëtërayidëno gë oxaᵎy xali exo cësⁱ.» ²¹ Er bani watënd in, aᵎyigën yigën bax xali re ko Moyis: «Dek eme anjiᵎy aṅ xali ke rëgënënd!»

²² Barikan wën etënd ed Siyoṅ el, angol and Kaxanu aṅ, mëṅ ar gë aniyän an, sëka kën. Yerusalem ir y'aṅ gër orën in, gër ed këni fedërënd ofëna omeleka ok owaxe owaxe, sëka kën. ²³ Asëka sëka kën amara and obaš olëngw or Kaxanu aṅ, amara and bër yëgw këbi Kaxanu y'aṅ gër orën aṅ, mëṅ ar ex axiti bela dek an, axiti ar beṅjëᵎw bend bër šenene bër gë ola or faᵎyayak an. ²⁴ Asëka sëka këno Yesu, mëṅ ar ᵎwak ex car ošat orexëm ebo ᵎwunëtaxën an. Mondako hi ko aḥatelindër ar eter ekašax ed ri ko Kaxanu gë biyi el. Do ošat orexëm oṅo kë yey'anënd nëmëc gë or Abel oṅ.

²⁵ Titinayin, këren ṅepënd na eno baxët ar këṅun felërand an. Enimin, angëmëne Bëyisërayel bër bax ḥëpënd eno baxët Moyis, mëṅ ar babi felërand gër ebar bën, ano cana bana Kaxanu gër kiti, kaš ex ngwa biyi. Anëṅo canaye na angëmëne anëṅo baxëtënd ex na ar këbo felërand elod gër orën an. ²⁶ Akarëk aṅ, and kë wëli oniᵎw or Kaxanu aṅ, ebar el arëg bax rëgënd. Barikan doro doro, Kaxanu abey'a bey'a këbo mondako: «Bëte amat bayik, wëno dëṅ kë sëngërëbëtëra, ax gi na ebar el fo, barikan

ⁱ12.20 Andocane 19.12-13

^j12.21 Acariyakinëm 9.19

gë orën ak dek^k.» ²⁷ Eyeyan ed rek «Bëte amat bayik» el këbo wāsinënd mēne bebër ri ko Kaxanu do kë sēngērëbëtand bën, ašapër kë šapër ex bayixën bebër ax kor na ex tēngērëbëta bën.

²⁸ Bëte gayikako owun or ax tēngērëbëtand na ol šot këne, calendënjone Kaxanu ang këjo nēngan ak, gë ekwëta el do gë anjiy anj. ²⁹ Gayikwa Kaxanu mëj ar xwën këbo an, ahi hi ko bëte ang xodux or kë bëlënënd fo^l.

End aniyān and šenene enj

13 ¹ Kemēnayin enjun balërënd andewën rewën anj, ang bër acël amat fo. ² Këren kwëyand na ekwëtaya ed bëliyer el gayik bërëmar mondako xwëtaya banëbi omeleka, nangërëxe. ³ Kwitayindënëbi bandepëra baŋ nangëde gë bën bar kën gër epëra fo. Kwitayindënëbi bër kënëbi rixërand bën gayikako wën bëte gë beman bend kë xor ex toro hi kën.

⁴ Eñër el, gilex er fëb këni bela dek, do angaw and bër gë ašan anj, ewënëk. Kaxanu axiti këbi xiti bëyacaxik bën do gë bër kë rind orekar bën. ⁵ Bebër kën rind gër aniyān andewën bën, këren dind na në end aŋana and kodì. Nēngandërayindëlejun gë er šot kën in gayikwa Kaxanu mëj dënj are re ko:

«Din ami teb na do din ami ñaŋëta na^m.» ⁶ Mëj ex, axor këne xore ene deye gë anjiy këm:

«Axwën an ex ar ke rëcarand an;

ÿoweÿ ame yëdara na

gayikwa eñëjënax end fe ngwa ko xor exe di ala?»

⁷ Kwitayindënëbi bër ex bëlëngw bërewën bën, bër nangën këjun eyeyan ed Kaxanu bën. Calayin en nang ang bani liyand ak xali xwëtëk bakey bandebën baŋ. Tëfëteliyindënëbi gër ekwëta edebën. ⁸ Ang hi baxo Yesu *Kërisët ganëka ak, mondako fo hi ko doro, bëte xali din ir din. ⁹ Ala këreno teb na enjun yifa gë osëyali or fitarëk gë or nang kën ol. Bon yek en kemëna gë oyekax or Kaxanu ol gër owëkw orewën. Bari kërex gi na gë bapela band bebër yapëk, ba bebër ax ñap ex na en yambënd gayik bër sëfëk bejo bën ofëcak ani cotaxëne ex na.

¹⁰ Bëšadaxan bër gër aner and cale and Bëšëwif bën abi ñap ex na eyamb ed er këne šadaxande biyi gër angëb andëbi in.

¹¹ Enimin, ŷas er oŵacar or banëbi hašënd enj, nacët edëg el bani bënëlënëxënd. Ošat onj fo baxo wëland ašadaxan alëngw

^k12.26 Agey 2.6

^l12.29 Acariyakinëm 4.24

^m13.5 Calemoñëw 118.6

an lëf «Gër ed wënëk nëmëc» ejo karaxën Kaxanu eteban ed beñhënax el. ¹² Mëñ ex, *Yesu bëte nacët angol añ narëndëra bano xali law këno, ebi mënënaxën bulunda in gë ošat orexëm oñ. ¹³ Awa biyi bëte, canëne edëg el, ene yexëne gër ndexëm do buñane enëbo cus ang šus bano mëñ ak. ¹⁴ Gayikwa gër ebar ro, biyi ane cot exe na angol and bayi lañ añ. Barikan ašala këne šalande and kë yowënd añ. ¹⁵ Awa paß gë *Yesu, yëlënëñone Kaxanu gë etël këm, šadaxa ir ojekan in, mëne ngëñ gë etëy edebi el, yasëndëne poyoma oñac orexëm ol. ¹⁶ Këren kwëyand na edi ed benjekax el do gë edëcar el gayikwa beño ocašaxa od këño nënganënd Kaxanu ex.

¹⁷ Baxëtindën er kënun felënd bëlëngw bërewën in, mayindën en di er kënun felënd in. Enimin, bën ex bër kë nëkonand benjëw bendewën bën do Kaxanu añëka këbi wëkax ba mondake bani rind ejo. Diyindëlexëni gë onënga fo andiyen año, këreni ñwëcarënd na gayik angëmëne mondako ex, wën ofëcak an cot na. ¹⁸ Calenindënëbo biyi, mokwëta xwëta këmi mëne onden onjekax fo šot këmi do nand ex yo, añandi yandi këbo mi dñyand šenene, ang ex yo. ¹⁹ Ga re këme, kemënayin ene karanënd Kaxanu exe yëlëli fëña ir këme bakaxënëli añand fën gër ndewën in.

Bendey bepelatar beñ

²⁰ Kaxanu, mëñ ar kë yëlënd obetak an, axanin xanin këño gër ecës *Yesu, Axwën arebi an, exo gixën axadac asëm paß gë ošat orexëm or rinaxën këbo eter ed din ir din oñ. ²¹ Bëte Kaxanu yëlëleñun ojañ od en koraxënënd dek er yek gër oñandi odexëm in. Do er han ko in, dilexo gër ola orebi, paß gë Yesu Kërisët, mëñ ar xwënëk enjaran din ir din an! Amen!

Ofelar ol

²² Bëmañe, axara xara këmun: buñayin en baxët eyey'an ed këñun xemën elo gër ekwëta edewën. Ado er yëgwënëli këmun ijo, ax cak ex na. ²³ Dek yandi ke en nang mëne imañe indebi iñ Timote, anëka sebëtëli këno, axo bo ex na gër epëra. Angëmëne atañ hatëgu ko ro, gë wëno këmi sëfërëli ene watërëxëye. ²⁴ Cëmayinëbi bëlëngw bërewën bën do gë dek bër ex bulunda ir Kaxanu bën. Bëmañe bënd ro gër Itali bëñ ašëma kënun šëmand. ²⁵ Awa Kaxanu yëlëleñun oyekax orexëm ol wën dek!